

# **EL MESTRE DE JUAN CABANILLES**

**1638 – 1718**

José Climent Barber

© de los textos: José Climent Barber  
E-mail: [jclimentbarber@telefonica.net](mailto:jclimentbarber@telefonica.net)  
RECEPCIÓN: 02-04-2012  
APROBACIÓN: 09-04-2012

## EL MESTRE DE JUAN CABANILLES

1638 - 1718

És ben sabut que la capitalitat d'esta regió de la Ribera la tenia Alzira. “Desde la incorporació del regne de Valencia a la corona del casal barceloní, Algemesí va viure sotmés a la jurisdicció directa de la vila d'Alzira, del terme particular de la qual formava part”.<sup>1</sup>

“Els passos i gestions d'Algemesí en el negoci de la independència seguides i imitades per Carcaixent, va portar com contrapartida l'oposició d'Alzira i augment de la topetia i enemistat entre els prohoms del lloc i els oficial de la vila”<sup>2</sup>

En esta situació, per a Algemesí era de vital importància aconseguir l'independència absoluta i la participació en el govern de la séquia. “Una gran partida dels pleits contra Alzira versaven sobre la séquia i d'ells, la majoria arribaven a sentència quasi sempre favorable als d'Algemesí, prova del desgovern i parcialitat en la distribució de les aigües, exercida pel sequier, portant-veus de l'animositat dels oficials de la vila contra els separatistes, als quals es pretenia vexar i mortificar”.

Finalment, en 1608, en decret firmat per Felip III en Valladolid el 13 de setembre, s'obtingueren una sèrie de privilegis reals, encara que no massa ventajosos per a la població, un del quals era, precisament, la séquia tandejant-se en Alzira en cicles de tres anys.

L'independència de l'Iglésia ya molts anys que la tenia Algemesí, pero tot lo que no fora pròpiament eclesiàstic, tot, sense exclusió, depenia d'Alzira. La

---

<sup>1</sup> Segura de Lago, Llinatges d'un poble valencià

<sup>2</sup> “ “ “ “ “

mateixa organistia, que ademés obligava a ser mestre de l'escola musical –per lo que no sols era organiste sino mestre d'escola–, seguia depenent d'Alzira. Els organistes tenien que ser aprovats per l'organiste d'Alzira.

En 1653, contant solament 14 anys, mal contats, fon aprovat com organiste de la parròquia de Sant Jaume d'Algemesí, Onofre Guinovart Escrivà. Havia naixcut en Algemesí en 1638, i tenia com obligació ademés de tocar en els actes religiosos, donar lliçó a tots aquells que vullgueren deprendre, Solfes I Tecles, de les mans del nou organiste.

En bona llògica, allí trobaríem a Joan Cabanilles encara que només tenia nou anys, la millor edat per a escomençar.

Onofre Guinovart s'obrí camí en el món de la música valenciana. És clar que no tingué cap lloc vistós en la ciutat de València, no obstant ho intentà encara que no obtindria cap plaça, pero deixà bona constància en totes bandes. En l'archiu de la Metropolitana queden diverses obres que mai s'han cantat pero que són molt dignes de ser interpretades i esperem poder-les interpretar ben pronte. Setze composicions es guarden en est archiu: un salm a 6 veus, una Missa a 7, un Lauda a 8, huit obres a 10 i atres 5 a 12.

Possiblement la més important de les obres siga la Missa *Ad honorem Beatae Mariae Virginis*, a 7 veus i baix continu (tiple, alt, tenor. primer cor, i el segon cor: tiple, alt, tenor i baix). Dir que és la més important de les obres és un dir, puix que no les he transcrites totes, i estan per treballar.

És en la Missa on trobem una fòrmula cadencial utilisada fins 7 vegades i en la mateixa fòrmula cadencial que trobem en atres obres del XVIII valencià. Es tracta de que una veu cante una nota natural i en el mateix compàs, un temps despuix, una atra veu cante la mateixa nota accidentada. Ho trobem en Cabanilles, en Pradas que també fon organiste d'Algemesí, etc.

Onofre Guinovart no estava massa satisfet en el seu càrrec en Sant Jaume d'Algemesí. Per eixe motiu, en 1669 oposità (*o tempora o mores*, en els que els organistes entraven als càrrecs per oposició) a l'organistia de Santa Maria

d'Ontinyent, que era Plebania, i s'emportà la plaça vacant per mort del mestre Francesc Morales.

També oposità a la mestria del Colege del Patriarca en 1677, pero en este cas el càrrec se l'emportà Aniceto Baylón.

Pero les coses no passen mai desapercbudes. A la mort de Baylón, els superiors del Colege –aixina es nomenava i es nomena encara hui l'iglésia de Sant Joan de Ribera– buscaren a Onofre Guinovart per a ser part del tribunal que devia judar les oposicions al nou mestre, tenint present que el mestre de la catedral, per topeties en els superiors del Patriarca, no havia acceptat ser examinador de la nova plaça de Mestre de Capella.

En la Catedral tampoc passà desapercbut Guinovart puix el Capítol el nomenà examinador «dels que se oposaràn al obtent de Meastre de Capella en l'any 1713». Es tractava del mestre de Vich, Pere Rabassa, que tan gran renom tingué en la Séu de València i en la de Sevilla.

Que el tenien en consideració és ben clar, puix el Capítol li assignà 40 lliures, encara que no havia assistit a les funcions de l'examen, ya que quan arribà a València no sabia que el determini del edictes se havia prorrogat, i estant en València adolí de malaltia i «s'en hagué de retituir a Ontinyent de hon per dit accident i sa molta edat no ha pogut tornar a dites funcions del examen».

Guinovart, quan millorà d'eixa malaltia que tingué estant en València, deixà Ontinyent, despuix que «fou testament en poder de Vicent Lloret Vañó, en catorce de janer de 1718».

El 24 de juliol del mateix 1718 moria Onofre Guinovart en Algemésí «acullit en esta parroquial» en haver deixat Ontinyent «d'on era organista i mestre de capella».